

Lisavõimalused esitluse kasutamiseks arvutiekraanil

Kasutades esitlust arvutiekraanil lisanduvad meie staatilise meedia (paber, kile) tavavõimalustele veel mitmed uued vahendid, slaidivahetusefektid, erinevate elementide ilmumine ekraanile efektide saatel, videoklipid, interaktiivsus kasutades hüperlinke (a'la internet) ning multimeedia arvuti korral (arvutis on helikaart) ka heliefektid.

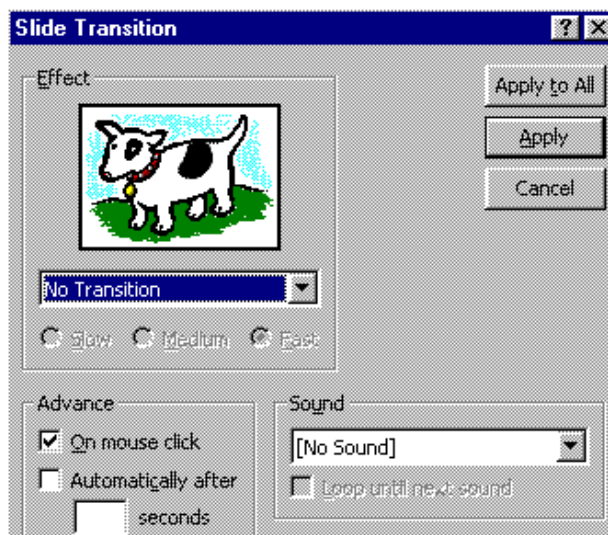
Slaidivahetusefektid (*transition*)

Slaidivahetusefekte, õigemini küll efekte, millega slaidid nähtavale tulevad, saab määrata iga slaidi jaoks eraldi, või korraga mitmele slaidile. Mitmele slaidile korraga ühesuguse efekti omistamiseks tuleb soovitud slaidid **Slide Sorter** vaates korraga ära märkida. Kõigi slaidide märkimiseks tuleb **Slide Sorter** vaates anda **Edit** menüüst käsk **Select All**.

Efekti omistamiseks soovitud slaidi(de)le antakse **Slide Show** menüüst käsk **Slide Transition**, mille peale avaneb kõrvalolev dialoogiaken:

Selles aknas saab määrata:

- **Effect** soovitud efekt
- efekti kiirus (**Slow** - aeglane; **Medium** - keskmine; **Fast** - kiire)
- **Advance** mille peale efekt käivitub (**Only on mouse click** - ainult hiireklõpsu peale, **Automatically after...** - automaatselt peale määratud arvu sekundeid. Viimane toimib vaid juhul, kui esitluse jaoks on määratud ajakontroll).
- **Sound** heliefekt, mille saatel efekt kulgeb (helide kasutamise korral saab neil lasta korduda kuni järgmise heli käivitumiseni - **Loop until next sound**).

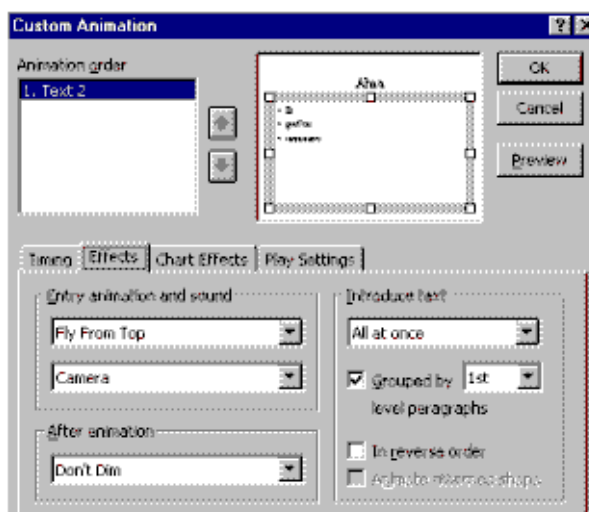

Efektid elementide ilmumisel slaidile

Ekraanil saab kõiki elemente (pilte, tekste jms) lasta ilmuda mingit efekti kasutades. Tekstide ilmumise efektide määramiseks ei tule isegi midagi ära märkida, võib kohe kasutada **Slide Show** menüü **Preset Animations** valikuid. Nende hulgas on:

- mõned efektid
- **Off** tekst kohe nähtaval
- **Appear** tekst pole kohe näha, kuid ilmub ilma efektideta

Määrates ilmumise efekte mistahes elementidele, ka slaidi pealkirjadele, tuleb

vastav element ära märkida ja **Slide Show** menüüst anda käsk **Custom Animation**, avaneb kõrvalolev dialoogiaken, milles **Effects** vahelehel saab määrata:

- **Entry animation and text:** kas element on kohe nähtaval (*No effect*) või tuuakse nähtavale mõne efekti saatel.
- **Introduce text:** teksti korral saab määrata, kas korraga kogu tekstielement või näiteks loetelu punktide kaupa.
 - **In reverse order:** tagurpidi järjekorras, kasutatav näiteks loetelu puhul, mida tuuakse punkti kaupa ekraanile.
- **After Animation:** mis saab peale nähtavale toomist: ei midagi erilist (*Don't Dim*), muudetakse elemendi värvi või peidetakse element ära (*Hide*).
- **Animation Order:** mitmendana antud element ekraanile tuuakse.

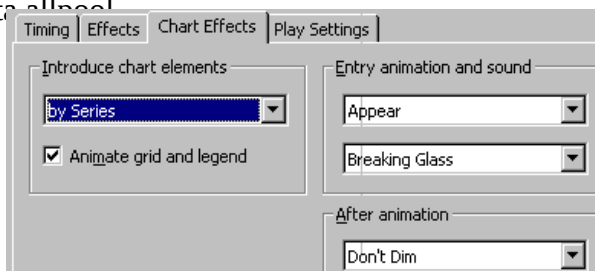
Timing vahelehel saab määrata:

- kas tegevus algab automaatselt, kui eelmise efekti lõppemisest on teatud aeg möödunud.

Play Settings vahelehel saab määrata, kuidas näiteks video või helekliipi mängimise ajalaidil esitus käituma peab, täpsemalt vaata allpool.

Chart Effects saab määrata Microsoft Chart'i abil loodud arvjoonise (diagrammi) ilmumise effekte.

- **Introduce chart elements** laseb määrata, kas kogu diagramm tuuakse nähtavale korraga (*all at once*) või osade kaupa.
- **Animate grid and legend** määrab, kas diagrammi teljed ja legend ka animeeritakse.
- **Entry animation and sound** lasevad määrata kasutatava efekti ja sellele kaasneva heli.
- **After animation** määrab, mis saab elemendist järgmise ilmumisel.

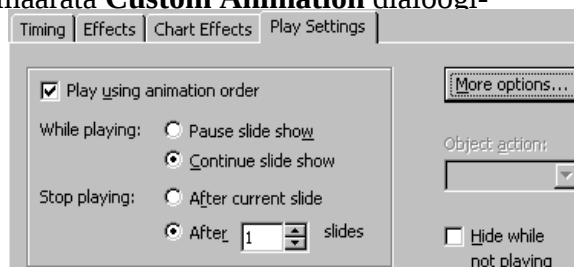
Video- ja heliklippide lisamine

Ekraanil esitatavale slaidile saab lisada ka heli- ja videoklippe. Näiteks mõnd tegevust või looma näitav video, mõne haruldase linna hää l vms.

- Videokliipi lisamiseks tuleb **Insert** menüüst anda käsk **Movies and Sounds** ja valida sobivast kaustast sobiv videofail. Kasutada saab näiteks AVI (*Audio Video Interleaved*) standardi faile aga ka Quiktime faile.
- Helikliipi lisamiseks tuleb **Insert** menüüst anda käsk **Movies and Sound** ja valida sobivast kaustast sobiv helifail. Kasutada saab Waveaudio (digitaalsed helisalvestised) ja MIDI (*Musical Instruments Digital Interface*, muusika) faile.

Mõlemal juhul saab klipi mängimise üksikasju määrata **Custom Animation** dialoogiakna **Play settings** vahelehel:

- **Play using animation order** määrab, et antud meediaklipp käivitub nagu teised efektid, hiireklõpsu peale või ajakontrolli järgi.

- **While playing** määrab, kas meediaklipi mängimise ajal esitus peatub (*pause slide show*) või jätkub (*continue slide show*).
- **Stop playing** määrab, millal meediaklipi mängimine lõpeb, pärast käesolevat slaidi (*after current slide*) või pärast mingit hulka slaide.
- **Hide while not playing:** klipi tähis peidetakse, kui seda klippi just parajasti ei mängita. Pisut ohtlik, sobib klippidele, mis määratakse automaatselt mängima.

Saame määrata veel lisaparameetreid (näiteks *loop* ehk korduvmängimine ja CD plaadi lugude määramine), kui klõpsatame nupul **More Options**.

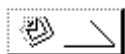
NB! Kui meediaklipile mingeid mängimise parameetreid ei seata, siis mängitakse klippe vaid hiireklõpsu peale nende ikoonil!

Peidetud slaidid

Esitluse puhul on võimalik, et kogu materjali ei tahetagi ilmtingimata auditooriumile näidata, samas aga on vaja jätta võimalus vajaduse korral ka sellist materjali kiirelt ekraanile tuua. Selle võimaluse jätab meile slaidide peitmine.

Slaidi peitmiseks tuleb **Slide Show** menüüst märkida käsk **Hide Slide**, sama moodi saab peidetud slaidi jällegi nähtavaks muuta.

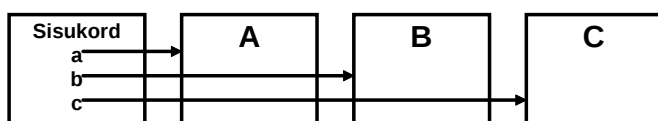
Peidetud slaidi esitluses ilma spetsiaalselt nõudmata ei näidata (tast hüpatakse lihtsalt üle). Et seda slaidi ikka näha, tuleb esitluse kontrollnupul klõpsatada ja valida käsk **go to** ning **Hidden Slide**. Hiirega klõpsamise asemel võib ka lihtsalt klaviatuuril vajutada "**H**" tähele.

Tunnuseks, et tegemist on peidetud slaidiga, näeme me **Slide Sorter** vaates vastava slaidi juures numbrit mahakriipsutatuna:

Interaktiivsus

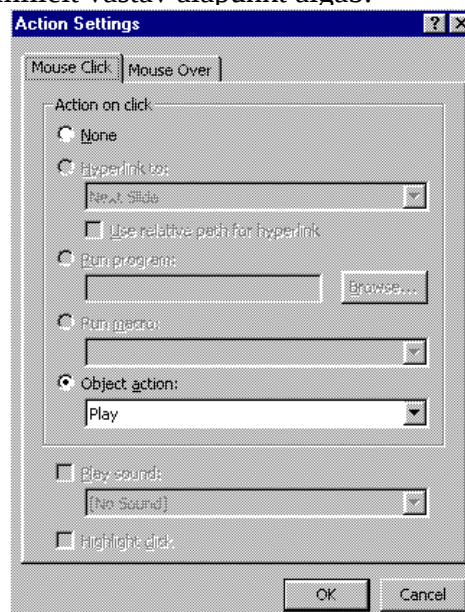
Interaktiivsus tähendab kasutaja poolset sekkumist esitluse kulgu. See toimub peamiselt hüperlinkide abil, mis nagu internetiski (WWW-s) on teatavad viited teistele objektidele. Näiteks tänu hüperlingile saaksime sisukorda sisaldaval slaidil mõne alapunkti nimetusel klõpsatades kohe slaidile liikuda, millelt vastav alapunkt algab.

Hüperlingi loomiseks tuleb element, millel klõpsatades midagi toimuma peaks hakkama, ära märkida ja **Slide Show** menüüst anda käsk **Action Settings**, mille peale avaneb dialoogiaken:

Saab määrata, mis toimub antud elemendil klõpsatades:

- **None:** ei midagi
- **Hyperlink to:** liikumine mingile slaidile või ka WWW lehele internetis (valik "URL")
- **Play Sound:** mingi heliklipi mängimine

- **Run Program:** mingi programmi käivitamine
- **Object Action:** mis toimub elemendi endaga (näidata, asendada (replace)).

Ajakontrolli (Timings) kasutamine ja

Esitluse võib allutada ajakontrollile. Saame määrata esitluse olema ja panna esitluse vastavalt sellele automaatselt. Kõigepealt tuleb loomulikult määrata ajad. Selleks anname **Slide Show** menüüst käsu **Rehearse Timings**. Rehearse tähendab harjutamist. Antud võtet saab kasutada ka ettekandeks harjutamisel (kontrollimaks kaua aega kulub).

Kui oleme kogu esitluse sobiva tempoga läbinud, teatab PowerPoint meiel kulunud aja ja küsib kas äsja fikseeritud aegu kasutada. Vastame jaatavalt (Yes).

Slide Sorter vaates ilmub iga slaidi alla tema näitamiseks kasutatav aeg.

Seda, kas aegu kasutatakse, milliseid slaidide üldse

näidatakse jne, määratakse **Slide Show** menüü käsu **Set Up Show** dialoogiaknas:

- **Use timings, if present** määrab, et kui ajad on määratud, siis neid ka kasutatakse, sellele on vastandiks valik **manually**, mille puhul slaidide vahetus toimub alati käsitsijuhtimisel;
- **Loop Continuously Until Esc** laseb esitlusel ringiratast käia kuni lõpuks "Esc" klahvi vajutatakse.

Et esitlust käivitada, tuleb **Slide Show** menüüst anda käsk **View Show**.

Olemasolevatest esitlustest saab näitamiseks välja valida ka üksikuid slaidide (**Slide Show** menüü, käsk **Custom Shows....**

Nende kasutamise määramine toimub samuti **Set Up Show** dialoogiaknas.

